

uloženého, zaplacením v měně německo-rakouské neb v nekolikovaných korunách rakousko-uherských. Jest všeobecně známo, že hodnota čs. koruny jest značně větší, než hodnota koruny rakouské neb rakousko-uherské. Ku zaplacení vymáhané pohledávky v měně rakouské neb rakousko-uherské musel by tudíž dlužník vynaložiti částky co do číslice sice stejné, ale co do hodnoty značně menší, než by činila částka ta ve měně československé. Rozsudek pro dlužníka příznivý měl by tudíž týž účinek, jako kdyby exekuční titul byl prohlášen neplatným neb bezúčinným ohledně částky, o kterou hodnota pohledávky v čs. měně převyšuje hodnotu její v měně rakouské neb rakousko-uherské, poněvadž by ho rozsudek placení této částky sprostil. Důsledkem toho byl by tu podle § 42 čís. 1 ex. ř. důvod k odkladu exekuce co do zmíněné části vymáhané pohledávky. Dlužník navrhuje odklad exekuce ohledně celé pohledávky, poněvadž zaslal věřiteli dlužný peníz v německo-rakouských korunách a věřitel odmítl je přijati. V tomto rozsahu návrh není odůvodněn, poněvadž dlužník se nesproštuje svého závazku tím, že věřitel ocitl se v prodlení s přijetím. Ale ani částečně nebylo lze dovolacímu rekursu vyhověti, poněvadž dlužník neuvedl a nedoložil, která část vymáhané pohledávky by věřiteli nepřislušela, kdyby dlužníkově žalobě bylo vyhověno, a nelze tudíž určit, ohledně které části by bylo exekuci odložit.

Čís. 642.

Přeměna tuzemské odbočky cizozemské společnosti s o. r. na tuzemskou společnost s o. r. nemůže státi se prostě zápisem tuzemského sídla společnosti a výmazem označení odbočka, nýbrž zápisem společenské smlouvy, vyhovující předpisům zákona o tuzemských společnostech s o. r.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 688/20.)

Rejstříkový soud povolil zápis usnesení společnosti s r. o., že sídlem firmy jest nyní Podmoklí a nikoli Berlín a že jest vymazati označení »tuzemský závod hlavního závodu v Pankově u Berlína«. Rekursní soud zamítl návrh společnosti, by zapsány byly změny, shora uvedené. Důvody: Přeměna tuzemského závodu cizozemské firmy v samostatnou tuzemskou společnost s ručením omezeným mohla by se státi pouze zřízením společnosti, nikoli však pouhým přeložením sídla z Pankova do Podmokel. To plyne z těchto úvah: Při zápisu tuzemského závodu cizozemské společnosti s ručením omezeným má soud zkoumati pouze, jsou-li tu podmínky §§ 107 a násl. zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., kdežto při zápisu tuzemské společnosti s o. r. má zkoumati podle § 11 cit. zák., zda zákonu odpovídá opověď a její přílohy, jmenovitě společenská smlouva, a jsou-li tu zákonné předpoklady zápisu. Z toho však vyplývá, že cizozemská společnost s r. o., přeměnila-li se v tuzemskou společnost s r. o., musí vyhovovati všem podmínkám zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., na něž jest vázána právní jsoucnost tuzemské společnosti s r. o., má-li býti zapsána jako společnost tuzemská, jmenovitě, že musí předložiti společenskou smlouvu, odpovídající tuzemským zákonům a opatřením se všemi přílohami, předepsanými tuzemskými zákony, aby ji soud mohl prozkoumati. Těmto podmínkám nebylo

v tomto případě vyhověno a zůstávají naopak základy právní existence této společnosti s r. o. nedotčeny, což jest nepřipustno, ježto přece nelze tuzemské společnosti s r. o. zapsati do obchodního rejstříku na základě společenských smluv, nevyhovujících tuzemským zákonům, i když se vůbec nepřihlíží k tomu, že podobného postupu, jaký byl zachován v tomto případě, mohlo se použítí k tomu, by se obcházel ustanovení tuzemských zákonů, jež se jeví nepohodlnými, zřízením tuzemských závodů a přeměnou jich na tuzemské společnosti s r. o.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Při zápisu tuzemské odbočky cizozemského hlavního závodu podrobena jest sice cizí společnost zdejším předpisům ohlášení, v §§ 11 a 12 zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák. uvedeným, jakž výslovně stanoví § 110 cit. zák., avšak pokud jde o obsah smlouvy společenské není předepsáno, že by smlouva ta se musila veskrz krýti se zdejšími zákonnými předpisy. Při vyřizování návrhu na zápis zdejšího pobočného podniku společnosti cizí, mající svůj závod hlavní v cizině, soud jest tedy omezen co do zkoumání obsahu smlouvy společenské. Podmínky zápisu tuzemské společnosti s r. o. do rejstříku jsou obsaženy v prvním oddílu první hlavy cit. zákona o společnostech s ručením obmezeným, kdežto při návrzích na zápis pobočného závodu cizozemské společnosti, mající svůj hlavní závod v cizině, hleděti nutno k ustanovením § 107 a násl. cit. zákona. A také byl skutečně svého času zápis tuzemské odbočky hlavního závodu firmy »W. R., Gesellschaft mit beschränkter Haftung« v Pankově u Berlína podle posléze citovaných zákonných předpisů povolen a proveden. Návrh, aby povolen byl zápis usnesení společnosti, že sídlem jejím jsou nyní Podmokly a nikoliv Berlín a aby vymazáno bylo označení »tuzemský závod hlavního závodu v Pankově u Berlína«, jeví se tudíž ve své podstatě návrhem na zápis tuzemské společnosti s ručením obmezeným, jež soudu jest vyřizovati podle předpisů prvního oddělení první hlavy zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. z., při čemž na věci ničeho nemění okolnost, že některá ustanovení tohoto oddílu, tak zejména §§ 11 a 12 podle § 110 cit. zák. — na zřeteli míti dlužno i při zápisech cizích podniků. Tomuto výkladu odpovídá i ustanovení zákona ze dne 11. prosince 1919, čís. 12 sb. z. a n. na rok 1920, z něhož patrně, že jen podniky cizozemské, které ministerstvem k tomu vyzvány byly, aby přeložily sídlo (hlavní závod) a hospodářské vedení do oblasti státu československého, nemusí se domáhati přípuštění k provozování obchodů v tuzemsku, jehož podle zákonných ustanovení by potřebovaly, a že jsou vůbec sprostěny povinnosti, jež po zákonu mají podniky cizozemské, aby mohly obchody v tuzemsku provozovati. Předpisy o opovědích podle zákona toho ovšem zůstávají v platnosti. Žadatelka sama v dovolacím rekursu uvádí, že vyzvání takového neobdržela. Přesídlila-li tedy do oblasti tohoto státu, platí pro ni předpisy o zápisu firem tuzemských a ten nelze provéstí pouhým označením usnesení přeměny sídla, jelikož soud má v případě tomto povinnost zkoumati, jsou-li tu všechny podmínky pro zřízení tuzemské společnosti s ručením obmezeným, a zejména pustit se do podrob-

ného zkoumání společenské smlouvy se stanoviska předpisu prvního oddělení první hlavy zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.

Čís. 643.

Zahájen po rozumu § 29 j. n. jest spor podáním žaloby na soud, a zahájen jest po právu, podána-li žaloba na soud, jenž příslušným jest anebo dle zákonných předpisů považuje se s konečnou platností za příslušný.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 711/20.)

Ve sporu cukrovaru proti bývalému jeho úředníku na oduzání práva užívati v cukrovaru naturálního bytu, byla vznesena žalovaným námitka nepřislušnosti soudu, již Nejvyšší soud dne 2. března 1920 právoplatně zamítl. Dne 4. března 1920 ujednána byla nová kolektivní smlouva mezi ústředním spolkem československého průmyslu cukrovarnického a spolkem cukrovarnických úředníků, již stanoven pro spory mezi nimi rozhodčí soud. Soud první stolice k námitce žalovaného, opírající se o zmíněnou smlouvu, žalobu odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud námitku nepřípustnosti pořadu práva zamítl v podstatě z toho důvodu, že smlouva shora zmíněná mohla by býti směrodatnou toliko pro příslušnost soudu sporů příštích, nikoli však pro spory u soudu příslušného řádně již zahájené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Možnost trvalých změn v okolnostech skutkových, soudní příslušnost k určité právní záležitosti zakládajících s jedné a nutnost, soudní příslušnost bezpečně najednou pro celé jednání určití, s druhé strany, vedly procesuální zákonodárství k tomu, že jednak vytčen určitý okamžik, dle kterého soudní příslušnost k té které právní záležitosti má býti posuzována, jednak vyslovena zásada, že jen okolnosti, v tento okamžik zde jsoucí, mají a mohou na zřetel býti brány. Tak bylo tomu již dle obecného procesu (*ubi coeptum est semel iudicium, ibi et finem accipere debet*), tak bylo tomu dle § 6 jur. normy ze dne 20. listopadu 1852, čís. 251 ř. z. a tak jest tomu i dle § 29 dosud platné jurisdikční normy. Dle posléz řečeného zákonného předpisu jest pro posouzení soudní příslušnosti k určité právní záležitosti rozhodnou doba, »kdy záležitost ona po právu u toho kterého soudu byla zahájena«. Slovo zahájena nelze zde bráti v technickém smyslu § 232 c. ř. s., neznamená tudíž doručení žaloby, nýbrž, jak poučují další slova § 29 jur. n., jenž mluví o »zavedení řízení«, jak vyplývá z § 54, odstavec první j. n. a jak vyplývá ze souvislosti historické s právem dosavadním, značí slovo »zahájení« v § 29 j. n. provedení každého výkonu, kterým se dotčená záležitost na soud dostala a se soudem tím trvale spojuje. Úkonem tím jest ve věcech sporných podání žaloby. Ovšem vyhledává se dále, by záležitost zahájena byla u soudu po právu. Vyžaduje tudíž dále, by žaloba formálně hodila se k soudnímu řízení a by druhově a místně patřila k příslušnosti dovolávaného soudu. Jest třeba, by skutečnosti, podstatňující příslušnost dovolávaného soudu, byly pravdivé